

Minister Finansów

Warszawa, 28 stycznia 2025 roku

Sprawa: odpowiedź na interpelację nr 7255
Znak sprawy: PAD1.054.1.2025
Kontakt: Kancelaria MF
 tel.: +48 22 694 55 55
 e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Pan Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację poselską, Pana Posła Grzegorza Adama Płaczka nr 7255 z 9 stycznia 2025 r. dotyczącą polityki podatkowej w zakresie wyrobów tytoniowych i nikotynowych uprzejmie informuję co następuje.

ad 1.

Jednym z podstawowych zadań Ministra Finansów jest opracowywanie, wykonywanie i kontrolowanie realizacji budżetu państwa. Ministerstwo Finansów odpowiada również za realizację dochodów i wydatków budżetu państwa, m.in. dochodów z podatków. W ramach wykonywania tych zadań Ministerstwo Finansów przygotowało projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku akcyzowym UD 105, dot. zmiany stawek podatku akcyzowego na wyroby tytoniowe i ich substytuty, który z uwagi na jego pilny charakter procedowany był samodzielnie.

Ponadto w dniu 5 grudnia 2024 r. Stały Komitet Rady Ministrów przyjął projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku akcyzowym, ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (UD53) zawierający przepisy dotyczące saszetek nikotynowych oraz rekomendował go Radzie Ministrów. SKRM zdecydował, że do rozpatrzenia przez Radę Ministrów zostanie przedłożony połączony projekt, zawierający przedmiotowe uregulowania (UD 53) oraz projekt UD139 dotyczący objęcia podatkiem akcyzowym urządzeń do waporyzacji. Połączony projekt ustawy (UD53 oraz UD139) w dniu 21 stycznia 2025 r. został rozpatrzony i przyjęty przez Radę Ministrów. Tym samym Ministerstwo Finansów wprowadza kompleksowe regulacje dotyczące branży tytoniowej i branży substytutów dla tego rynku.

Należy podkreślić, że wprowadzone i planowane zmiany wynikają zasadniczo z dwóch powodów: ograniczenia dostępności ekonomicznej używek i wyrobów powiązanych oraz zmniejszenia szkodliwego oddziaływania tych wyrobów na zdrowie publiczne.

W przypadku pierwszej przyczyny impulsem do aktualizacji stawek była zwiększająca się z roku na rok siła nabywczą konsumentów. Wraz ze wzrostem średniego wynagrodzenia, wg danych GUS, za miesięczną wypłatę można kupić coraz większą ilość używek, przykładowo w przypadku papierosów w 2019 roku średnie wynagrodzenie wystarczało na 348 paczek a w 2023 już na 437 paczek, w przypadku tytoniu do palenia w 2019 r. średnie wynagrodzenie pozwalało na zakup 211 paczek o masie 50 g tytoniu do palenia, a w 2023 r. już na 244 takie paczki.

W zakresie płynu do papierosów elektronicznych w okresie 2019-2024 r. różnica między wzrostem wynagrodzeń, a wysokością akcyzy wzrosła jeszcze bardziej. Wynikało to z nieobjęcia tej grupy wyrobów akcyzowym zakresem akcyzowej mapy drogowej wprowadzonej ustawą z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw.

Stawka podatku akcyzowego dla wyrobów nowatorskich, nawet po korekcie z 2022 r. była niższa niż dla papierosów. Innym spodziewanym efektem zmiany jest zmniejszenie różnic cenowych wyrobów tytoniowych w stosunku do innych państw członkowskich Unii Europejskiej (UE).

Ponadto wprowadzane zmiany mają ograniczyć spożycie ww. wyrobów przez konsumentów, w tym szczególnie przez osoby nieletnie.

Mając na uwadze, że Polska jest państwem członkowskim WHO od początku jej działalności, zobligowani jesteśmy do respektowania zaleceń i wytycznych WHO, wg której podgrzewane wyroby tytoniowe (wyroby nowatorskie) powinny być opodatkowane na tym samym poziomie i w taki sam sposób jak tradycyjne papierosy. Stanowisko takie wynika m.in. z faktu, że obecnie na świecie nie jest dostępna wystarczająca wiedza naukowa pozwalająca jednoznacznie stwierdzić, że wyroby te są mniej szkodliwe od tradycyjnych papierosów. Stanowisko to jest również akceptowane i propagowane przez Ministerstwo Zdrowia.

Do chwili obecnej stwierdzono negatywny wpływ na zdrowie używania papierosów elektronicznych, które wywołują m.in. krwawienie do pęcherzyków płucnych, a także inną – potencjalnie śmiertelną – EVALI, czyli zespół ostrego uszkodzenia płuc. Badania American Heart Association (AHA) wskazują, że palenie e-papierosów zwiększa występowanie ataków serca nawet o 60%, a także udarów i zawałów serca o 71 % w porównaniu do osób niepalących (porównaj <https://www.gov.pl/web/psse-szczecin/jak-e-papierosy-wplywaja-na-zdrowie2>).

Dodatkowo wyroby te cieszą się wysoką popularnością wśród ludzi bardzo młodych, w tym także tych poniżej 18 roku życia.

W ocenie resortu zdrowia istotnym zagrożeniem dla krajowego zdrowia publicznego jest to, że konsumenci wyrobów nowatorskich i papierosów elektronicznych postrzegają je jako „niższe ryzyko zdrowotne”. Czego obecnie nie można jednoznacznie potwierdzić. Tym samym brak jest również uzasadnienia by stawki podatku akcyzowego różnicować ze względu na szkodliwość poszczególnych grup wyrobów, która nie jest jednoznacznie rozpoznana dla wszystkich kategorii wyrobów tytoniowych i ich substytutów.

ad 2.

Informacja o wielkości krajowej sprzedaży, importu i nabycia wyrobów tytoniowych, płynu do papierosów elektronicznych oraz wyrobów nowatorskich w latach 2020-2023

Wyroby Akcyzowe	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Papierosy (w mld szt.)	43,6	45,7	49,5	49,3
Tytoń do palenia (w tonach)	4 431,9	4 642,9	4 678, 8	4 600
Płyn do papierosów elektronicznych (w litrach)	1 451 529	277 265	416 088	805 441
Wyroby nowatorskie (w kg)	793 297,8	980 429,1	1 881 924,1	2 111 624,1
Cygara i cygaretki (w kg)	73 960,6	62 483,8	64 925,2	62 722,9

Źródło: Dane w zakresie wielkości krajowej sprzedaży i nabycia wewnątrzspółnotowego niektórych wyrobów akcyzowych wygenerowane z Systemu ZEFIR2 oraz na podstawie analizy IAS w Krakowie, dane dotyczące importu ww. wyrobów akcyzowych na bazie systemu importowego AIS opracowane przez IAS Kraków.

ad 3.

Wyniki przeprowadzonych przez Ministerstwo Finansów analiz w ramach procedowanych projektów ustaw (UD 105, UD 53 i UD 139) zawsze odzwierciedlają informacje i dane zawarte w Ocenie Skutków Regulacji (OSR). Wszystkie dokumenty w ramach procedowanych ustaw w rządowym procesie legislacyjnym, w tym także OSR udostępnione są na stronie internetowej RCL w zakładce Legislacja/Rządowy proces legislacyjny.

ad 4-6.

Dyrektor Departamentu Podatku Akcyzowego i Niektórych Danin Publicznych nigdy nie występowała jako lobbysta w imieniu podmiotów z branży alkoholowej, tytoniowej i paliwowej, z którymi współpracowała jako doradca podatkowy w kancelarii BBGTAX. Współpraca z kancelarią zakończyła się w 2021 r.

Należy podkreślić, że na stronach internetowych RCL w przebiegu poszczególnych procesów legislacyjnych widoczne są działania podejmowane przez wszystkie

podmioty, które brały udział w poszczególnych etapach legislacji. Dodatkowo dostępne są również informacje o lobbystach.

Skoro kancelaria składała uwagi we własnym imieniu nie można czynić zarzutów, że działała na rzecz innych podmiotów ani wyciągać wniosków, że działała jako lobbysta.

Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa z chwilą udostępnienia projektu w Biuletynie Informacji Publicznej np. projektu ustawy albo rozporządzenia, **każdy** może zgłosić zainteresowanie pracami nad tym projektem. Zgłoszenie wnosi się na urzędowym formularzu do organu odpowiedzialnego za przedłożenie projektu ustawy Radzie Ministrów albo opracowanie projektu rozporządzenia. Wzór urzędowego formularza zgłoszenia zainteresowania pracami nad projektem aktu prawnego stanowi załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 sierpnia 2011 r. w sprawie zgłaszania zainteresowania pracami nad projektami aktów normatywnych oraz projektami założeń projektów (Dz. U. poz. 1080).

Ponadto podmiot dokonujący zgłoszenia, jeżeli występuje na rzecz innego podmiotu musi podać w zgłoszeniu nazwę i siedzibę tego podmiotu. Natomiast w przypadku, gdy podmiot dokonujący zgłoszenia występuje w ramach zawodowej działalności lobbingsowej – zaświadczenie albo oświadczenie o wpisie do rejestru podmiotów wykonujących zawodową działalność lobbingsową.

Tym samym nie jest prawdziwa teza, że Dyrektor Departamentu w niedalekiej przeszłości świadczyła usługi lobbingsowe na rzecz konkretnych podmiotów z branży tytoniowej/nikotynowej.

Należy mieć na uwadze, że bezpośrednio przed podjęciem pracy w Ministerstwie Finansów w okresie 2021-2023 Dyrektor pracowała w Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (w tym czasie nie pracowała jako doradca podatkowy). Ponadto Dyrektor nie świadczyła usług lobbingsowych w okresie działalności jako doradca podatkowy.

Przywołana w interpelacji okoliczność, iż przed objęciem stanowiska Dyrektora Departamentu Podatku Akcyzowego i Podatku od Gier współpracowała jako doradca podatkowy z kancelarią podatkową świadczącą usługi doradcze podmiotom działającym w obszarze akcyzowym, sama w sobie nie stanowi o istnieniu konfliktu interesów.

Odnosząc się do wspomnianego przez Pana Posła w interpelacji, konfliktu interesów, trudno doszukiwać się takiego konfliktu w kontekście procedowanych przez resort finansów projektów nowelizujących ustawę o podatku akcyzowym m.in. w zakresie podniesienia stawek podatku akcyzowego na wyroby tytoniowe, wyroby nowatorskie i płyn do e-papierosów.

Należy również zaznaczyć, że projekt ustawy UD105 oraz UD139 podczas ich procedowania był objęty przez CBA tarczą antykorupcyjną.

W kwestii pytania dotyczącego przyjętej w Ministerstwie Finansów polityki zapobiegającej potencjalnym konfliktom interesów informuję, że w resorcie finansów sprawy te regulują:

- zarządzenie Ministra Finansów z dnia 14 maja 2020 r. w sprawie Zasad przeciwdziałania ryzykom związanym z konfliktem interesów oraz zasad przyjmowania i przekazywania prezentów w Ministerstwie Finansów (Dz. Urz. M.F. z 2020 r. poz. 65),

- zarządzenie Ministra Finansów z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie wprowadzenia Polityki przeciwdziałania nieprawidłowościom w Ministerstwie Finansów (Dz. Urz. M.F. z 2020 r. poz. 20).

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów

Jarosław Neneman
Podsekretarz Stanu